

Luật Tố cáo đã quy định thông qua giám sát 50 triệu, có nhiều nội dung mới liên quan đến quyền của các bên trong tố cáo và giải quyết tố cáo và là những quy định mới so với quy định tại Luật Khiếu nại, tố cáo năm 1998.

Việc quy định bổ sung, làm rõ một số quyền đòi hỏi phải hoàn thiện những thủ tục pháp lý để bảo đảm các quyền này của các bên. Những thủ tục có liên quan phải được thực hiện chặt chẽ trong các văn bản hướng dẫn thi hành.

Có ba nhóm chủ thể trực tiếp trong tố cáo và giải quyết tố cáo là người tố cáo, người bị tố cáo và người giải quyết tố cáo. Quyền và nghĩa vụ của các chủ thể này đã được quy định trong Luật Khiếu nại, tố cáo năm 1998. Tuy nhiên, các quy định có chưa đầy đủ. Luật Tố cáo quy định đầy đủ hơn về quyền của các chủ thể này.

i. QUYỀN CỦA NGƯỜI TỐ CÁO

Khoản 1 Điều 9 Luật Tố cáo quy định người tố cáo có các quyền:

+ Giữ tên hoặc trực tiếp tố cáo với cơ quan, tổ chức, cá nhân có thẩm quyền theo quy định của pháp luật;

+ Được giữ bí mật họ, tên, địa chỉ, bút tích và các thông tin cá nhân khác của mình;

+ Yêu cầu cơ quan, tổ chức, cá nhân có thẩm quyền thông báo về việc thực hiện giải quyết tố cáo, thông báo chuyển về việc tố cáo sang cơ quan có thẩm quyền giải quyết, thông báo kết quả giải quyết tố cáo;

+ Tố cáo tiếp khi có căn cứ cho rằng việc giải quyết tố cáo của cơ quan, tổ chức, cá nhân có thẩm quyền không đúng pháp luật hoặc quá thời hạn quy định mà tố cáo không được giải quyết;

+ Yêu cầu cơ quan, tổ chức, cá nhân có thẩm quyền báo về khi bị đe dọa, trả thù, trừ nợ;

+ Được khen thưởng theo quy định của pháp luật.

Như vậy, so với Luật Khiếu nại, tố cáo hiện hành, Luật Tố cáo đã quy định bổ sung người tố cáo có thêm các quyền như: quyền giữ bí mật họ, tên, địa chỉ, bút tích và thông tin cá nhân khác là quyền được nâng cao của người tố cáo và các cơ quan nhà nước có trách nhiệm thực hiện các biện pháp bảo vệ. Bên cạnh quy định người tố cáo được quyền yêu cầu thông báo kết quả giải quyết tố cáo thì người tố cáo còn được yêu

c?u c? quan, t? ch?c, cá nhân có th?m quy?n thông báo v? vi?c th? lý gi?i quy?t t? cáo, thông báo chuy?n v? vi?c t? cáo sang c? quan có th?m quy?n gi?i quy?t; ???c t? cáo ti?p; ???c khen th??ng theo quy ??nh c?a pháp lu?t.

II. QUYỀN CỦA NGƯỜI BỊ TỐ CÁO

Kho?n 1 ?i?u 10 Lu?t T? cáo quy ??nh, ng??i b? t? cáo có các quy?n:

+ ???c thông báo v? n?i dung t? cáo;

+ ??a ra ch?ng c? ?? ch?ng minh n?i dung t? cáo là không ?úng s? th?t;

+ Nh?n thông báo k?t lu?n n?i dung t? cáo;

+ Yêu c?u c? quan, t? ch?c, cá nhân có th?m quy?n x? lý ng??i c? ý t? cáo sai s? th?t, ng??i c? ý gi?i quy?t t? cáo trái pháp lu?t;

+ ???c khôi ph?c quy?n, l?i ích h?p pháp b? xâm ph?m, ???c xin l?i, c?i chính công khai, ???c b?i th??ng thi?t h?i do vi?c t? cáo, gi?i quy?t t? cáo không ?úng gây ra.

So v?i Lu?t Khi?u n?i, t? cáo, Lu?t T? cáo b? sung quy ??nh ng??i b? t? cáo có quy?n ???c nh?n thông báo k?t qu? gi?i quy?t t? cáo; yêu c?u c? quan, t? ch?c, cá nhân có th?m quy?n x? lý ng??i c? ý gi?i quy?t t? cáo trái pháp lu?t; ???c xin l?i, c?i chính công khai do vi?c t? cáo, gi?i quy?t t? cáo không ?úng gây ra.

III. QUYỀN CỦA NGƯỜI GIẢI QUYẾT TỐ CÁO

Lu?t Khi?u n?i, t? cáo hi?n hành không có quy ??nh v? quy?n, ngh?a v? c?a ng??i gi?i quy?t t? cáo nói chung mà ch? có quy ??nh quy?n và ngh?a v? c?a ng??i gi?i quy?t t? cáo trong quá trình xác minh vi?c t? cáo. ?? có c? s? pháp lý cho ng??i gi?i quy?t t? cáo trong quá tình th?c hi?n nhi?m v?, công v?, ?i?u 11 Lu?t T? cáo ?ã quy ??nh v? quy?n và ngh?a v? v?a ng??i gi?i quy?t t? cáo. Theo ?ó, ng??i gi?i quy?t t? cáo có các quy?n sau:

+ Yêu c?u ng??i t? cáo cung c?p thông tin, tài li?u liên quan ??n n?i dung t? cáo;

+ Yêu c?u ng??i b? t? cáo gi?i trình b?ng v?n b?n v? hành vi b? t? cáo;

+ Yêu c?u c? quan, t? ch?c, cá nhân cung c?p thông tin, tài

li?u liên quan ??n n?i dung t? cáo;

+ Ti?n hành các bi?n pháp ki?m tra, xác minh, thu th?p ch?ng c? ?? gi?i quy?t t? cáo theo quy ??nh c?a pháp lu?t; áp d?ng các bi?n pháp theo th?m quy?n ?? ng?n ch?n, ch?m d?t hành vi vi ph?m pháp lu?t;

+ K?t lu?n v? n?i dung t? cáo;

+ Quy?t ??nh x? lý theo th?m quy?n ho?c ki?n ngh? c? quan, t? ch?c, cá nhân có th?m quy?n x? lý theo quy ??nh c?a pháp lu?t.

V?i nh?ng quy ??nh b? sung nh? ?ã nêu, ?? b?o ??m các quy?n c?a ng??i t? cáo, ng??i b? t? cáo, ng??i gi?i quy?t t? cáo ???c th?c hi?n, các quy ??nh liên quan th? t?c gi?i quy?t t? cáo. ?ây chính là th? t?c pháp lý b?o ??m quy?n c?a các bên trong t? cáo và gi?i quy?t t? cáo.

Th? t?c này ???c th? hi?n trong các ho?t ??ng ti?p nh?n, xác minh, k?t lu?n v? n?i dung t? cáo và vi?c x? lý t? cáo c?a ng??i gi?i quy?t t? cáo. Trình t?, th? t?c th?c hi?n các ho?t ??ng này ???c Lu?t T? cáo quy ??nh b?ng 5 b??c:

1. Ti?p nh?n, x? lý thông tin t? cáo;
2. Xác minh n?i dung t? cáo;
3. K?t lu?n n?i dung t? cáo;
4. X? lý t? cáo c?a ng??i gi?i quy?t t? cáo;
5. Công khai k?t lu?n n?i dung t? cáo, quy?t ??nh x? lý hành vi vi ph?m b? t? cáo[1].

Hi?n nay, vi?c gi?i quy?t t? cáo hành chính ?ang ???c th?c hi?n theo Lu?t Khi?u n?i, t? cáo, Ngh? ??nh 136/2006/N?-CP quy ??nh chi ti?t và h??ng d?n thi hành m?t s? ?i?u c?a Lu?t khi?u n?i, t? cáo, Thông t? s? Thông t? 01/2009/TT-TTCP quy ??nh quy trình gi?i quy?t t? cáo do Thanh tra Chính ph? ban hành. T?i Thông t? s? 01/2009/TT-TTCP, vi?c gi?i quy?t t? cáo ???c các c? quan hành chính nhà n??c ti?n hành v?i quy trình g?m 3 b??c là: (i) chu?n b? gi?i quy?t t? cáo; (ii) ti?n hành xác minh n?i dung t? cáo; (iii) k?t thúc gi?i quy?t t? cáo. V? c? b?n, quy trình gi?i quy?t t? cáo nh? các quy ??nh hi?n hành v?n có r?t nhi?u ?i?m t??ng thích, có th? ti?p t?c ???c k?t th?a tr? thành nh?ng th? t?c pháp lý ?? ti?n hành gi?i quy?t t? cáo theo yêu c?u c?a Lu?t T? cáo. Trong ?ó, ??c bi?t là nh?ng n?i dung liên quan ??n v?n ?? ti?p nh?n, xác minh, k?t lu?n n?i dung t? cáo và

x? lý t? cáo. Tuy nhiên, do có s? thay ??i qua vi?c b? sung các quy?n nh? ?ã nêu trên, có th? th?y th? t?c pháp lý gi?i quy?t t? cáo c?ng c?n có nh?ng s?a ??i, b? sung, trong ?ó c?n nh?n m?nh ??n vi?c b?o ??m th?c hi?n nh?ng quy?n m?i c?a các ch? th?, t?p trung vào m?t s? n?i dung sau:

Th? nh?t, v? hình th?c, v?i yêu c?u v? trình t?, th? t?c gi?i quy?t t? cáo nh? quy ??nh t?i ?i?u 18 Lu?t T? cáo, các v?n b?n h??ng d?n thi hành c?ng c?n phân ??nh các b??c gi?i quy?t t? cáo th?ng nh?t v? trình t?, th? t?c này.

Th? hai, c?n kh?ng ??nh r?ng, v?i t? cách là quy?n, các ch? th? ???c t? do ý chí trong vi?c l?a ch?n vi?c th?c hi?n quy?n c?a mình hay không. Vi?c các ch? th? t? ch?i th?c hi?n các quy?n c?a mình có th? ?nh h??ng tr?c ti?p ??n quy?n và l?i ích tr?c ti?p c?a các ch? th? (??i v?i ng??i t? cáo và ng??i b? t? cáo) và quy?n, l?i ích h?p pháp c?a c? quan, t? ch?c, cá nhân (??i v?i ng??i gi?i quy?t t? cáo). V?i ng??i t? cáo và ng??i b? t? cáo, h?u qu? pháp lý c?a vi?c t? ch?i th?c hi?n các quy?n có th? ?nh h??ng tr?c ti?p ??n l?i ích c?a h?. Do ?ó, ch? th? có th?m quy?n gi?i quy?t t? cáo có trách nhi?m thông báo cho ng??i t? cáo và ng??i b? t? cáo bi?t các quy?n c?a mình, coi ?ây là m?t ngh?a v? c?a ch? th? có th?m quy?n gi?i quy?t t? cáo nên. ??i v?i ng??i gi?i quy?t t? cáo trong tr??ng h?p không s? d?ng các quy?n c?a mình d?n ??n có sai sót trong quá trình gi?i quy?t thì c?n b? truy c?u trách nhi?m pháp lý t??ng ?ng.

Th? ba, m?c dù các bên trong gi?i quy?t t? cáo có r?t nhi?u quy?n nh?ng các quy?n ?ó không phát sinh trong t?t c? các giai ?o?n c?a quá trình gi?i quy?t. Vì v?y, c?n phân ??nh rõ các quy?n phát c?a các bên liên quan trong quá trình gi?i quy?t t? cáo. Vi?c phân ??nh rõ các quy?n phát sinh trong các giai ?o?n gi?i quy?t t? cáo s? h?n ch? ???c nh?ng tranh ch?p v? quy?n gi?a các bên liên quan, ?ng th?i, ?ó c?ng là c? s? ?? xác l?p ngh?a v? t??ng ?ng c?a các ch? th?.

Th? t?, vi?c b? sung m?t s? quy?n m?i c?a các bên trong Lu?t T? cáo ??t ra yêu c?u ph?i b?o ??m tính t??ng thích gi?a Lu?t T? cáo v?i các v?n b?n quy ph?m pháp lu?t khác. Ví d? nh?, ng??i b? t? cáo có quy?n ???c khôi ph?c quy?n, l?i ích h?p pháp b? xâm ph?m, ???c xin l?i, c?i chính công khai, ???c b?i th??ng thi?t h?i do vi?c t? cáo, gi?i quy?t t? cáo không ?úng gây ra. ?? b?o ??m ng??i b? t? cáo có th? th?c hi?n quy?n này thì th? t?c gi?i quy?t t? cáo ph?i vi?n d?n quy ??nh v? b?i th??ng nhà n??c ho?c quy ??nh ti?t h?n v?i nh?ng n?i dung có tính ???c thù trong gi?i quy?t t? cáo.

Th? n?m, hoàn thi?n các bi?u m?u, t?o thu?n l?i cho vi?c t? cáo, vi?c gi?i quy?t t? cáo c?ng nh? th?c hi?n ch?c n?ng qu?n lý nhà n??c v? t? cáo. Do t? cáo là quy?n c? b?n c?a công dân, vi?c gi?i quy?t t? cáo ???c th?c hi?n ? t?t c? các c?p, t? Trung ???ng ???n c? s? và liên quan ???n nhi?u t?ng l?p dân c? khác nhau, vì v?y, các th? t?c gi?i quy?t t? cáo c?n ???c h???ng d?n chi ti?t nh?ng ph?i rõ ràng, d? hi?u, d? áp d?ng tr?c ti?p. Cùng v?i vi?c hoàn thi?n các m?u bi?u hi?n hành, c?n b? sung m?t s? m?u bi?u khác nh? thông báo chuy?n v? vi?c t? cáo sang c? quan có th?m quy?n gi?i quy?t, thông báo k?t qu? gi?i quy?t t? cáo (?? g?i cho ng??i t? cáo), thông báo v? n?i dung t? cáo (?? g?i cho ng??i b? t? cáo) ...

ThS. Nguy?n Tu?n Khanh

Phó Vi ?n tr???ng Vi ?n Khoa h?c Thanh tra